

Sygn. akt I C 975/18

Szczytno, dnia 5 września 2018 roku

POSTANOWIENIE

Sąd Rejonowy w Szczytnie, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: ASR Marcin Borodziuk

Protokolant: sekr. Hubert Tomaszewski

po rozpoznaniu w Szczytnie w dniu 5 września 2018 roku na rozprawie

sprawy z powództw A. W. i A. M.

przeciwko W. G.

o zapłatę zachowku

w przedmiocie wniosku pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych w całości

postanawia:

oddalić wniosek.

Sygn. akt I C 975/18

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 5 września 2018 roku

Pozwany w odpowiedzi na pozew złożył wniosek o zwolnienie go od kosztów sądowych w całości. Do wniosku dołączył oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku i dochodach, z którego wynika, że jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni ok. 17 ha. Wymieniony zamieszkuje z żoną, która osiąga wynagrodzenie za pracę w kwocie 1.660 złotych. Sam prowadzi działalność rolniczą, która przynosi jednak straty. Wymienieni mają na utrzymaniu 13-letniego syna. Do comiesięcznych wydatków ich wspólnego gospodarstwa domowego pozwany zaliczył pożyczkę w pracy (350 zł), rachunki za telefony (130 zł), opłaty za telewizję i Internet (120 zł), rachunki za wodę, gaz i energię (ok. 210 zł), śmieci (23 zł), oraz nieokreślony co do wysokości i rodzaju podatek.

W uzupełnieniu wniosku pozwany wskazał, że ponosi znaczne wydatki związane z funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego, tj. 3.000 zł tytułem dzierżawy gruntów, 923 zł tytułem opłaty za „wypełnienie dopłat” i plan rolnośrodowiskowy, 1.100 zł tytułem opłaty „za kontrol”, 848 zł tytułem ubezpieczenia pojazdów i sprzętów, 2.500 zł za drzewo na opał, 2.600 zł tytułem wydatków na naprawę sprzętu, 580 zł, tj. podatek od gruntów, leśny i nieruchomości, 7.350 zł tytułem zakupu słomy, 3.930 zł za usługi weterynaryjne, 2.670 zł tytułem zakupu sznurka i folii do prasy, 700 zł za belowanie. Pozwany wskazał także że brał kredyt na zakup kosiarki rotacyjnej, nie podając wysokości tego zobowiązania.

Nadto w wykonaniu zobowiązania Sądu pozwany przedłożył zaświadczenie (...) z dnia 27.07.2018 r., z którego wynika, że w 2017 roku otrzymał 43.768,42 złotych tytułem dopłat bezpośrednich, płatności (...) oraz płatności rolnośrodowiskowych.

Wyjaśnienie podstawy prawnej postanowienia:

Wniosek podlegał oddaleniu w całości.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Sąd może zwolnić stronę od kosztów sądowych w całości lub w części, jeżeli strona jest w stanie ponieść tylko część tych kosztów. (art. 101 ust. 2 u.k.s.c.).

Każdorazowo o zwolnieniu od kosztów sądowych decyduje z jednej strony realna perspektywa poniesienia tych kosztów oraz ich wysokość, a z drugiej sytuacja majątkowa osoby zobowiązanej do ich poniesienia. Status majątkowy osoby obowiązanej do poniesienia kosztów sądowych, aby uzasadniał zwolnienie od kosztów sądowych, powinien plasować się na poziomie wyraźnie niższym niż przeciętny. Instytucja określona w art. 100-102 u.k.s.c. stanowi bowiem wyjątek od reguły, jaką jest ponoszenie kosztów sądowych przez strony procesu. Z uwagi na taki jej charakter, nie jest możliwe rozszerzanie jej stosowania na osoby, których sytuacja osobista i majątkowa jest przeciętna lub lepsza od przeciętnej.

W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że pozwany jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni 17 ha. Sama ta okoliczność wskazuje, że nie jest on osobą o niskim statusie materialnym. Przeciwnie, posiada majątek o znacznej wartości, co przemawia przeciwko zwolnieniu go od obowiązku poniesienia kosztów sądowych.

Co prawda pozwany wykazał, że ponosi liczne wydatki związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, jednakże zwraca uwagę, że nie wskazał jakiegokolwiek kwoty miesięcznego przychodu z tego tytułu. W tej sytuacji twierdzenie pozwanego o tym, że prowadzona przez niego od lat działalność rolnicza przynosi straty należało potraktować jako nieznajdujące jakiegokolwiek uzasadnienia. Sama informacja o licznych i znacznych wydatkach związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego w ocenie Sądu obrazuje jedynie skalę tej działalności. Bez zestawienia tych wydatków z przychodami brak podstaw do przyjęcia, że ich bilans jest ujemny dla pozwanego. Doświadczenie życiowe przekonuje przy tym, że gdyby działalność pozwanego w długofalowej perspektywie przynosiła straty, to zaprzestałby jej wykonywania.

Wobec stanowiska pozwanego, który twierdził że jego wydatki były ponadprzeciętnie duże, nie zajmując stanowiska co do swoich przychodów, należało odwołać się do obiektywnego miernika obrazującego przeciętny przychód w gospodarstwach rolnych. Zwrócić należy uwagę, że zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 22 września 2017 r. w sprawie wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2016 r. (najbardziej aktualnym na moment wydania postanowienia - M.P.2017.884), przeciętny dochód z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2016 r. wynosił 2.577 złotych. Jednocześnie w piśmie zatytułowanym „wydatki” (k. 91) pozwany wskazał na to, że wydatkuje kwotę 3.000 złotych na dzierżawę gruntów, co pozwala domniemywać, że prowadzi działalność rolniczą na większej powierzchni niż 17 ha. Nawet pomijając tę ostatnią okoliczność, przychód pozwanego z 17 ha plasowałby się na poziomie 43.809 złotych w skali roku.

Pozwany przedłożył także zaświadczenie o wysokości uzyskiwanych przez siebie dopłat bezpośrednich, związanych z prowadzoną przez niego działalnością rolniczą. W 2017 roku otrzymał z tego tytułu dalszą kwotę 43.768,42 złotych.

W ocenie Sądu nie sposób zgodzić się z poglądem wnioskodawcy, że dopłaty związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego nie stanowią dochodu i nie powinny być uwzględniane przy ocenie sytuacji majątkowej osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych w procesie cywilnym. Zwolnienie określonej należności z obowiązku podatkowego nie determinuje bowiem charakteru samego świadczenia. Skoro pozwany powoływał się na to, że prowadzona przez niego działalność przynosi straty, powinien wykazać nadwyżkę wydatków nad uzyskiwanymi z tego tytułu korzyściami. Niewątpliwie taką korzyścią są dopłaty, które umożliwiają, a nawet są przeznaczone do pomniejszenia obciążających rolnika kosztów związanych z prowadzeniem gospodarstwa.

Ubocznie należy zauważyć, że także sytuacja materialna pozwanego opisana przez świadków na rozprawie w dniu 5 września 2018 r. nie uzasadnia zwolnienia go w jakimkolwiek zakresie od obowiązku poniesienia kosztów sądowych. Wymienieni jednoznacznie potwierdzili, że od 1995 r. poniósł on szereg wydatków inwestycyjnych na rozbudowę i

remont domu, którego poprzedni stan określali jako katastrofalny, a obecnie jako dobry. Pozwany jest zatem osobą zaradną, która zadbała o dobre warunki bytowe swoich domowników, co dodatkowo przekonuje, że poniesienie przez niego kosztów sądowych nie będzie się wiązało z uszczerbkiem dla utrzymania zarówno jego, jak i jego rodziny.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w sentencji postanowienia.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

S., (...).